

Szociális szabályozás Romániában Tapasztalatok és távlatok az idősellátásban

Dr. Berszán Lídia egyetemi docens,
Babes-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár

Az idősellátás szociális újra-szabályozásának szükségessége 1990 után

- a kommunista múlt öröksége
- demográfiai előregedés
- a munkalehetőségek beszűkülése
- a fiatal és középkorú generáció külföldi munkavállalása
- az alternatív, közösségi ellátások hiánya

Foto: Dan Andrei Bălan - UNFPA

A lakosság korcsoport szerinti megoszlásának változásai (%)

2017-ben 20,22 millió lakos ebből 3,55 millió +65 év (17,5%)

Forrás: INS, 2012, 2017

	1956	1966	1977	1992	2002	2012
20 év alatt	37	34	33	31	25	23
20-34	26	23	22	21	25	24
35-49	18	19	21	19	19	19
50-64	13	15	14	17	17	18
65 év fölött	6	8	10	11	14	16

Gazdasági aktivitás-inaktivitás

55-64 év közöttiek
foglalkoztatottsága:
42,8%.

országos munkanélküliség
2017-ben: 6,8-5,2 %
között

inflációs ráta: 4,3 %

forrás: Eurostat

A lakosság aktív-inaktív arányának alakulása

%						
	1956	1966	1977	1992	2002	2012
Aktív	59,7	54,2	50,1	45,9	40,8	45,6
Inaktív	40,3	45,8	49,9	54,1	59,2	54,4

Külföldi munkavállalás

- hivatalos kitelepedés évente 10.000, 80% 18-45 év közöttiek
- becslések szerint: 2,2 -2,6 millió (a lakosság több mint 10%-a) tartózkodik és dolgozik külföldön
- sokan – főként a nők – idős és gyermekgondozást vállalnak, miközben itthon lefödetlenül maradnak ezek a feladatok
- a 80 év felettiek több mint fele: 480.121 fő egyedül él

A szabályozási rendszer átalakulása

Törvényes keret:

Kettős felügyelet: Család
és Szociális +
Egészségügyi Minisztérium

- Nemzeti stratégiai terv

Decentralizáció, szubszidiaritás:

megyei és lokális
megoldások és alapok

NGO-k, alternatív ellátási formák

úttörő szervezetek

Metodológiai keret

akkreditáció (licenz)

- képzés, kutatás

Törvényes keret változásai

- szociális rendszer átstrukturálása : ,szociálisan függő'-ből időskorú állampolgárrá
- 17 és 886/2000-as alaptörvények: önálló jogi személlyel rendelkező idősintézmények
- egészségügyi reform - Legea nr. 95/2006
- szociális és egészségügyi biztosítási rendszer átszervezése: Sistemul Național de Asistență Socială; Legea nr. 47/2006) a reglementat organizarea, funcționarea
- gazdasági szolgáltatók törvénye: 292/2011 (Legea privind asistența socială) prevede posibilitatea ca furnizorii comerciali să livreze servicii sociale
- monitorizálás, minőségi standardok: Legea nr. 197/2011

Diakónia (1992-től)

- "Adopt a Granny" Program
- Otthoni betegápolás
- Paliatív gondozás
- "Jó testvér" Gondozóotthon
- Közösségfejlesztés
- Nemzetközi és hazai önkéntesség

Romániai Caritas Konföderáció

1992 óta Erdély 7 megyéjében, 2004-től közhasznú,
2005-től akkreditált szervezet

házi idősgondozás
demens ellátás
rehabilitációs központ
idősoththonok
nappali foglalkoztatók
közösségfejlesztés
geriátriai képzések
önkéntesség

Romániai vöröskereszt

sürgősségi és krízis
ellátás

CRUCEA ROȘIE
ROMÂNĂ

Az NGO-k a legsürgősebb eseteket, a mélyszegénység kategóriájába tartozó embereket vállalták fel.

a 65 év fölöttiek 10%-a nem tud járni. A falun van
az idősgondozás elterjedése a rurális környezetben nagy előrelépést jelentett

Jelenlegi intézményrendszer

Nappali idősellátás			ellátásban részesülők száma		
állami	ONG	összes	állami	ONG	összes
44	163	207	1.946	14.236	16.458

Házi beteggondozás			ellátásban részesülők száma		
állami	ONG	összes	állami	ONG	összes
63	48	111	5.151	1.592	6.743

Időotthonok jelenleg:

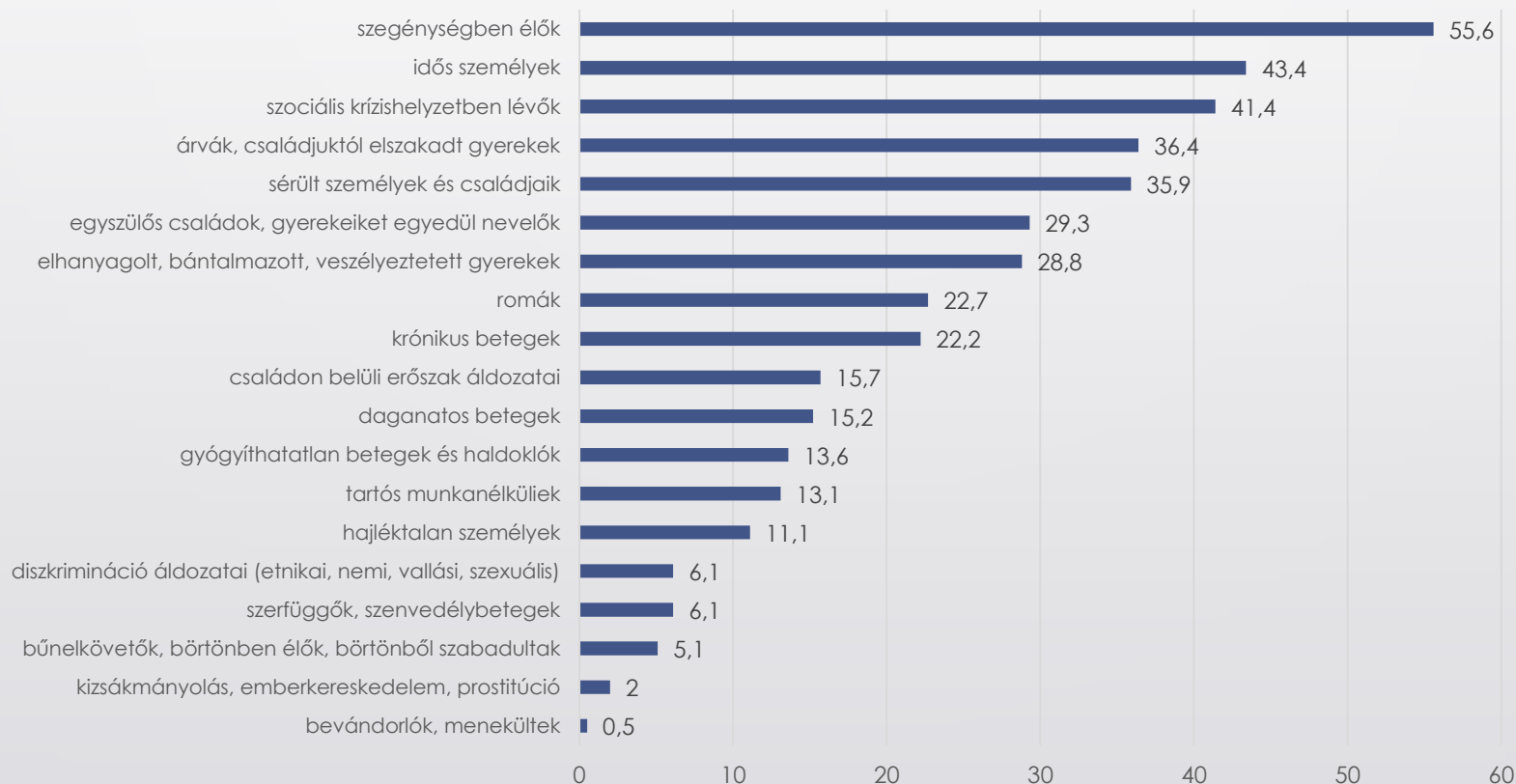
intézmények száma			2017	
állami	ONG	összes	férőhelyek száma	várólistán
120	214	334	17.289	2.600

20,22 millió lakosból 3,55 millió +65 éves, ebből 26,4%-nak lenne szüksége valamilyen hosszútávú ellátásra

300.000-re tehető a demens betegek száma, ebből 35.000 személy diagnosztizált, jut el orvoshoz

2013 augusztusában Romániában az akkreditált szolgáltatások 33,9 százaléka jelölte be az időseket célcsoportként.

Kik képezik a szervezet szociális tevékenységének célcsoportját?

2015-es kutatás az erdélyi magyar nonprofit szociális tevékenységű szervezetek (BBTE, Gyergyói Erőforrás Központ)

A szociális szervezetek célcsoportjai
(n=188)

Végzettjeink közül aktuálisan legtöbben idős személyeknek nyújtott szociális munkában dolgoznak

	célcsoportok	n	arány		célcsoport	n	arány
1	idős személyek	48	44,4 %	10	iskolások	26	24,1 %
2	nehéz körülmények között élők	36	33,3 %	11	betegek, krónikus betegek	24	22,2 %
3	gyerekek	36	33,3 %	12	bántalmazott gyerekek	20	18,5 %
4	családok	36	33,3 %	13	nők, anyák	17	15,7 %
5	sérült személyek	33	30,6 %	14	hajléktalanok	15	13,9 %
6	romák	29	26,9 %	15	családi erőszak áldozatai	12	11,1 %
7	fiatalok	29	26,9 %	16	szerfüggők, szenvedélybetegek	9	8,3 %
8	árvák	27	25 %	17	emberkereskedelem áldozatai	2	1,9 %
9	veszélyeztetett gyerekek	27	25 %	18	menekültek	0	0 %

Országos szintű képzés, kutatás

1952 Ana Aslan: Országos Gerontológiai és Geriatriai Intézet

1990 újra aktiválódó Román Gerontológiai és Geriatriai központ

2000-től Országos Idősügyi Tanács

Képzések:

Geriátria és gerontológia posztgraduális szakképzés: Carol Davila Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem, Bukarest

Szociális munka és szociális gerontológia mesteri képzés: Babes-Bolyai Tudományegyetemen is

Ami hiányzik:

- A nemformális segítők, családi és közösségi megoldások támogatása
- Módszertani központ eszköztár, adatbázis

...

Felhasznált bibliográfia:

Berszan Lidia (2014): *Alkonyidő – Szociális munka idős személyekkel*, Egyetemi könyvkiadó, Kolozsvár

Gal, Denizia (2003): *Asistența socială a persoanelor vârstnice- Aspecte metodologice*, Todesco könyvkiadó, Kolozsvár

Roth-Szamoskozi Maria , Berszan Lidia , Diaconescu Maria , Haragus Paul Teodor , Mezei Elemer , Oanes Cristina , Rebeleanu Adina , Rusu Dan Octavian , Szabo Bela , Haragus(Cioca) Mihaela , , Steinebach Cristoph , Kössler Edgar (2006): *Die Evaluierung der Hauskrankenpflegedienste der Caritas: Entwicklung, Zielsetzungen und Methoden*, STUDIA UNIVERSITATIS folyóirat, Egyetemi könyvkiadó, Kolozsvár

Országos statisztikai Hivatal 2004, 2012-es adattárai: Anuarul Statistic Romania

VIAȚĂ LUNGĂ, ACTIVĂ ȘI ÎN FORȚĂ - Promovarea îmbătrânirii active în România, Rețeaua pentru dezvoltare umană. Iunie 2014. Document al Băncii Mondiale.

<https://biblioteca.regielive.ro/referate/geografie/imbattranirea-demografica-a-populatiei-in-romania-sociologie-123196.html>

Gyergyói Községi és Szociális Erőforrásközpontot kutatási eredményei: Az **erdélyi magyar szociális tevékenységű nonprofit szervezetek** kutatása 2015-2016 –ban. <http://szocialishalo.ro/>

www.ana-aslan.ro

www.diakonia.ro

www.caritas.org.ro